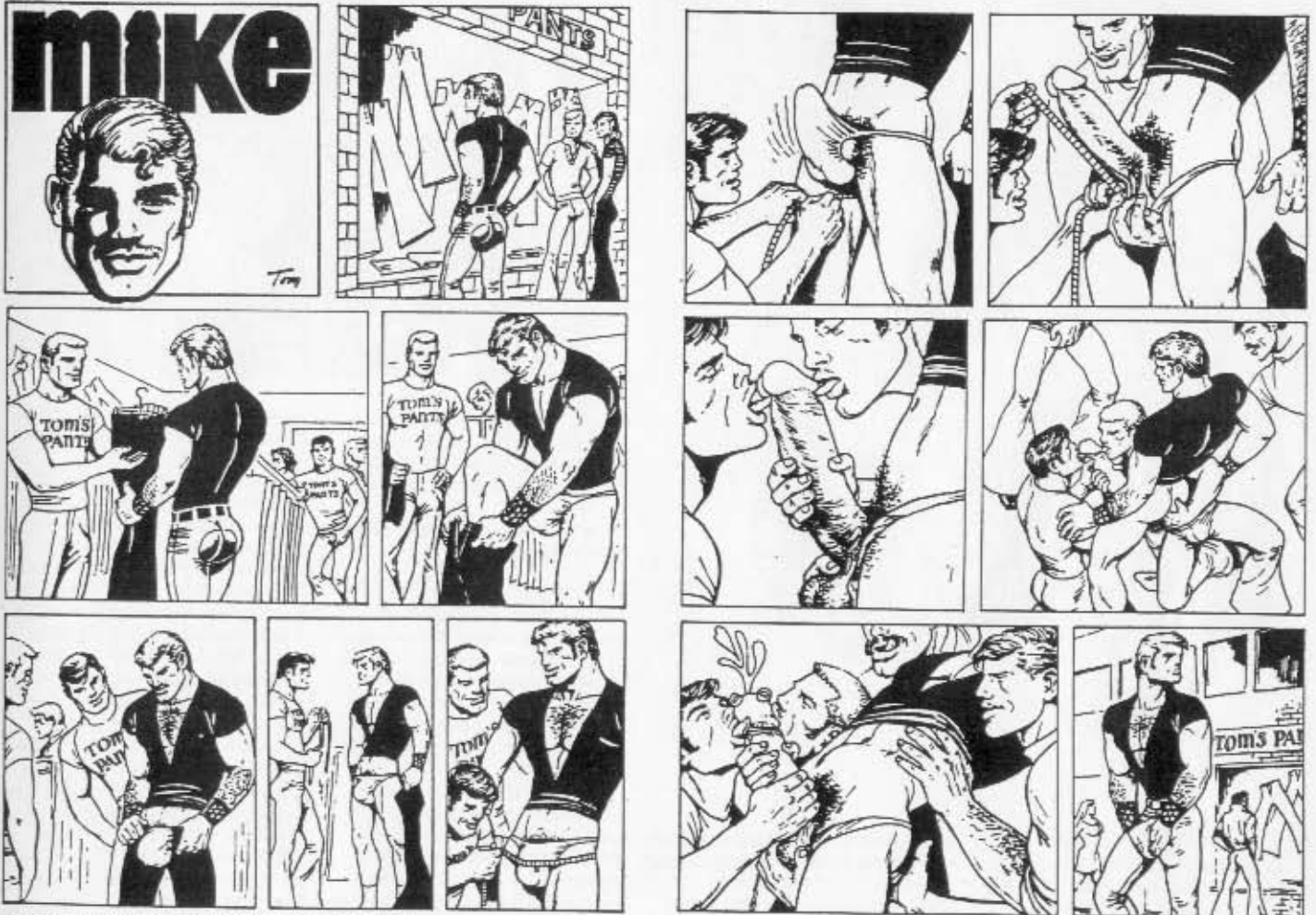

TOM OF FINLAND

Suomessa tuntematon Tom of Finland esittäytyy

Tom of Finland-Ruotsalaisessa Revolt-lehdessä 1974 julkaistu sarjakuva.

Tom of Finland on laskujensa mukaan piirtänyt yli 3000 piirrosta. Vuonna 1988 ilmestyi elämäntyöteos Tom of Finland Retrospective, jossa on kuvia vuodesta 1945 vuoteen 1987, ja toinenkin Tomin kokoelmakirja on tulossa. Tomin kirjoja tai lehtiä ei saa Suomesta,

mutta ulkomailla niistä otetaan jatkuvasti uusintapainoksia.

Tunnetun Kake-sarjan lisäksi on ilmestynyt mm. The Loggers, Sex in the Shed ja Circus, joissa suomalainen Pekka seikkailee. Tomin kuvituksia on ollut mm. The Physique Pictorial-, Revolt-, Toy- ja Mr. SM -lehdissä sekä lukuisissa

amerikkalaisissa homolehdissä ja kirjoissa.

Oheinen haastattelu on lyhennelmä Prättkäpostissa ilmestyneestä jutusta, joka tehtiin taiteilijan 70-vuotispäivän kunniaksi. Haastattelun ovat tehneet Leeku ja Pepe.

Tom of Finland 1947

Tom of Finland -Revolt-lehti 1974

tuilla värillisiä kuvalehtiä kuten *Body Beautiful* ja *Young Physique*, ja niissä sai olla edestään päin alastomia poseerauskuvia.

Onko kaikkein vanhimpia piirroksiasi vielä tallessa?

– Yksi sinikantinen vihko minulla vielä on, siinä on viisivuotiaan piirroksia. Muutamia sarjakuvatyypiset kuvat ovat kiinnostavia. Yhdessä oli onnellinen perhe ja viihtyisiä koti. Sitten tuli rosvo, joka tappoi koko perheen ja varasti tavarat. Lopussa kuitenkin poliisi sai rosvon kiinni.

– Jo kouluaikana tein joitakin piirroksia, joita yritin kätkeä patjan alle. Hävitin ne siinä vaiheessa kun lähdin sotapalvelukseen.

– Joitakin kiinnostavia piirroksia on kuitenkin säilynyt, koska eräs mies otti aikanaan yhteyttä ja kertoi ostaneensa näitä vanhoja kuvia.

Kake, Mike ja Loggers

Kerropa Kaken tarina!

– Kaken piti olla nuori ja komea ja isokaluinen nahkakundi. Hän oli jokapaikan höylä, joka piti kaikenlaisista asioista. Keksin hänelle erilaisia seikkailuja, joissa oli aina mukana univormuja.

– Se alkoi siitä, kun **Michael Holm** ja hänen kaverinsa olivat töissä tanskalaisessa firmassa ja päättivät kokeilla piirrossarjaa. Lähetin heille Kake 1:n, he innostuivat ja alkoivat painaa sitä. Sarjalle piti kuitenkin keksiä nimi. He soittivat Tanskasta juuri kun

luonani oli käymässä kaveri, jonka nimi oli Kake, ja ehdotin sarjalle tätä nimeä.

– Nimi on levinnyt laajalle, ja amerikkalaisetkin ovat alkaneet oppia, että se pitää ääntään suomalaisittain. Sarjasta tuli hyvin suosittu: sitä julkaistiin Tanskassa 20 numeroa.

– Tanskalaisfirma myytiin Cock Internationalille. Jatkoin heidän kanssaan vähän aikaa, mutta he alkoivat keksiä sarjalle uusia nimiä ja sarja meni vähän sekaisin. He alkoivat myös pihistellä maksuissa, joten siirryin yhteistyöhön Michael Holmin omistaman Revoltin kanssa.

– Revot teki kolme Kaken numeroa vuosina 1969–70. Sen jälkeen palasin taas yhteistyöhön tanskalaisten kanssa. Lisäksi olen tehnyt jenkkeihin muutaman jatkosarjan. Yhteensä Kakeja on 27 sarjaa. Ensimmäinen julkaistiin -67 tai -68.

Sinullahan oli Kakessa jotain heterohommiakin?

– Tein yhden heterojutun, mutta en osannut lopettaa tarinaa oikein tyylikkäästi, vaan sarjassa esiintyneet kaverit alkoivat lopussa muhinaa keskenään. Julkaisija ei pitänyt tällaisesta lopusta, vaan jätti viimeiset viisi kuvaa pois. Kuitenkin he myivät sitä sarjaa hyvin, koska siitä otettiin monia uusintapainoksia. Sarja oli nimeltään *Happy Harlot* -iloinen huora.

On julkaistu myös Golden Kake -sarjoja saksaksi ja englanniksi. Niissä on pitkiä stooreja ja Kake-

sarjasta lainattuja kuvia, joista monet on rajattu uudella tavalla.

– Kun vanhat Kaken numerot alkoivat loppua myynnistä, havaittiin, että niillä on edelleen kysyntää. Oli tullut uusi sukupolvi, joka halusi näitä lehtiä. Tanskalaiset päättivät kytkeä monta sarjaa yhteen ja tehdä niistä paksumpia kirjoja, jotka ovat menneet aika hyvin kaupaksi. Stooreja en ole lukenut, voihan olla, että kuvat ja tarina täydentävät toisiaan.

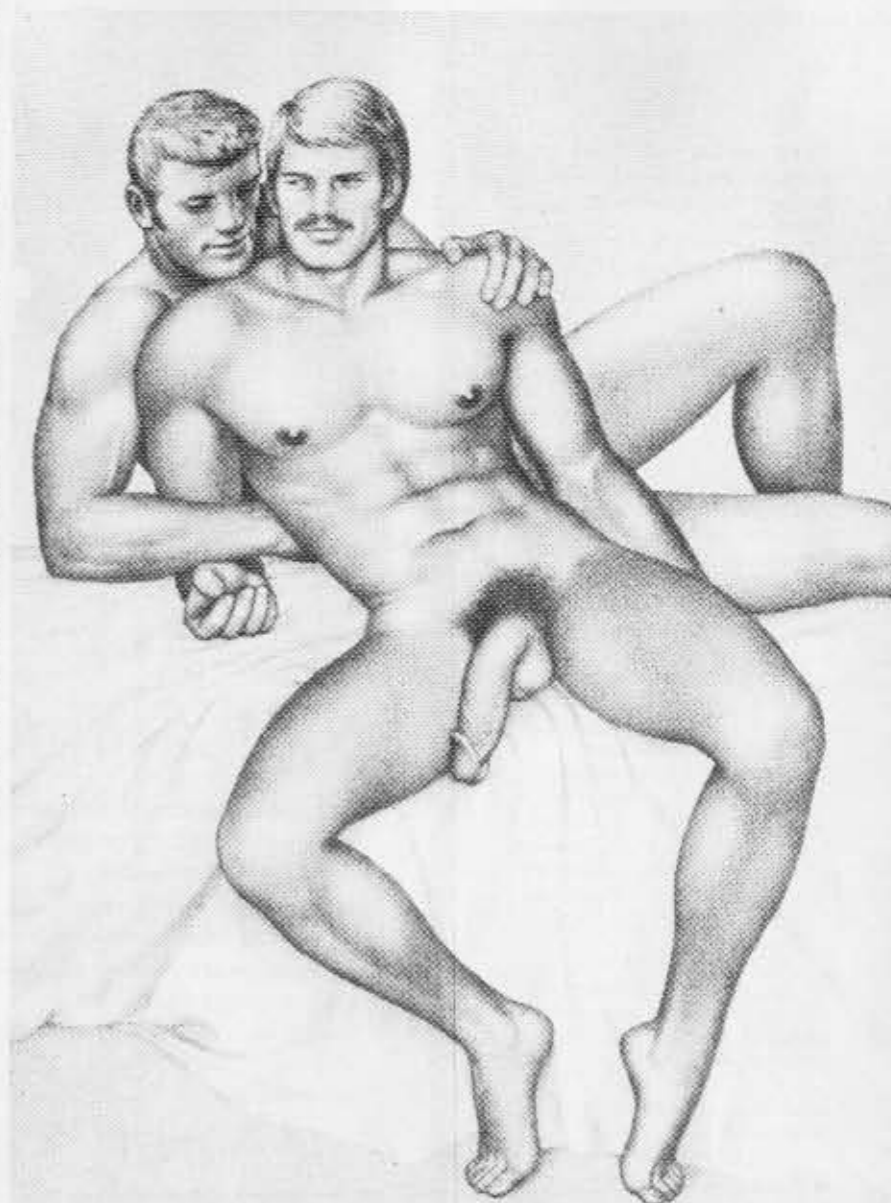
Myöhemmin tuli uusi sarja, jonka nimi oli Mike. Mikä sen historia oli?

– Sitä tein Revoltin sisäaukeamille, mutta siitä loppuivat ideat ja inostus, ja se sarja päättyi.

– *Loggers*-sarjaa oli hauska tehdä. Michael Holm, joka oli suuri Suomen ystävä, ehdotti että tekisin sarjan metsätyömiehestä Rovaniemen korkeudelta. Itse sain suunnitella kuvat ja juonen, Michael teki tekstin. Siinä oli värikuvia ja se oli maisemiltaan suomalaisen. Lehdet olivat ruotsin, saksan, englannin ja ranskan kielillä – tosin Ranskassa ne menivät huonosti kaupaksi.

Entä Front Runner -kirjan kuvitus?

– Romaanin tapahtumat sijoittuvat Montrealin olympialaisiin. Homovihaaja ampui juoksuradalla juoksijan, jolla oli ollut suhde vaimentaansa. Tarinan oli kirjoittanut nainen, joka ymmärsi hyvin homorakkauden.

Tom of Finland 1977

– Tein tätä sarjaa varten noin 15 kuvaa. Amerikassa se oli melkoinen menestys.

Millä tekniikalla teet töitä?

– Kaket tein pensselillä ja vesiväriä. Ehkä joku on tehnyt kuulakynällä, mutta suurin osa on vesiväriä. Olin tottunut siihen tekniikkaan mainostoimistossa; viivojen lihottaminen on helpompaa pensselillä.

– Käytin hollantilaisia värejä, jotka kuivuivat nopeasti, mutta väriä voi ohentaa ja pestä pois. Harmaa, joka pantiin mukaan, oli painatustekniikan vuoksi: se esti piraatteja painamasta kuvia uudelleen. Siihen aikaan oli yleistä, että kuvia kopiointiin ilman lupaa.

– Italiassa oli iso homoilehti, joka julkaisi luvatta aivan uusia kuvia hyvin nopeasti, muutaman viikon kuluttua niiden ilmestymisestä. Luvattonta julkaisemista

yritettiin saada loppumaan, mutta se oli vaikeaa, koska ulkoministeriö tuskin olisi ryhtynyt vaatimaan homotaitelijalle korvauksia.

Näyttelyt ja säätö

– Aivan ensimmäiset näyttelyni olivat Hampurin Revolt Shopissa 1973. He järjestivät Loggers-originaaleista näyttelyni. Itse en näyttelyssä käynyt, mutta näyttelyjulisteita oli mm. rautatie- ja metroasemilla.

– Sen jälkeen näyttelyitä on ollut melko paljon, esim. Amsterdamissa, Berliinissä ja Pariisissa. Hampurin Tom's Saloonin seinillä ovat originaalit lasien alla, ja jokaisen työn takana on hälytyslaitteet suoraan poliisille.

Montako Tomin nimeä kantavaa baaria tai hotellia maailmassa on?

– En ole laskenut, mutta on niitä joitakin: Tom's House, Tom's Sa-

loon jne. Myös Kake-nimi on ollut suosittu, Pariisissa ja Kööpiöksessä oli mm. Kake-baareja.

Milloin menit ensimmäisen kerran Amerikkaan?

– 50-luvulla oli vaikea saada viisumia. Ensimmäisen kerran matkustin Amerikkaan vasta 1978, ensimmäisen näyttelyni avajaisiin. Se oli San Francisconsa helmikuussa ja Los Angelesissa maaliskuussa.

Sitten aloit viettää talvikuukausia Los Angelesissa

– Olin talvella -82 pari kuukautta Los Angelesissa ja seuraavina vuosina aina vuoteen -88 asti puoli vuotta kerrallaan siellä. Kuitenkin varsinainen ideointi ja piirtäminen kävi paremmin Helsingissä. Täällä inspiraatio on tehokkaampi, kun joutuu kaikki kuvittelemaan päässään.

Viime vuosina tuotantoasi on alettu kerätä kokoon säätiön nimissä. Kerro vähän tästä säätiöstä.

– Kolme, neljä vuotta sitten tuli liikekumppanini kanssa ajatus kerätä kokoon eri puolille myymiämme töitä. Osa kuvista on mennyt ihmisille, joiden nimet ovat minulla tiedossa. Kirjoittelimme heille, ja jotkut ovat vastanneet ja testamentanneet töitani säätiölle.

– Tarkoituksena on kerätä vanhaa materiaalia kokoon niin paljon kuin mahdollista ja koota vähitellen vanhasta materiaalista näyttely, joka voitaisiin helposti kierrättää kaupungista toiseen. Esim. Revolt lopetettuaan antoi paljon materiaalia, samoin AMG Los Angelesista palautti noin 130 työtä. Tällä hetkellä on koossa 250–300 työtä arkistoituna ja lisää toivotaan. On hyvä, että kaikki saadaan yhteen paikkaan.

– Tanskaan on jäänyt paljon Kaken originaaleja, joita yritimme saada säätiöllemme, mutta he eivät halunneet luopua niistä. Tarkkaan ottaen heillä ei ole originaaleihin laillisia oikeuksia, mutta emme viitsineet ryhtyä raskaampiin toimenpiteisiin.

– Näyttää siltä, että terveydentilani vuoksi en enää matkustele Amerikkaan, joten tästä eteenpäin säätiön toiminta on kiinni liikekumppanini aktiivisuudesta.

Uusikin sukupolvi kiinnostunut

Mitkä ovat urasi huippukohtat?

– Tärkeä kokemus oli ensimmäinen näyttelyni San Fransiscossa. Pitkä haaveeni toteutui ja he tekivät sen hyvin. Avajaisissa fiilis oli mattava ja minua imarteli, että kaikki ne julkisuuden ihmiset olivat varautuneet mukaan. Sitä sain yhä itseluottamusta.

– Kaiken kaikkiaan olen ollut hämmästynyt, että menestys on ollut jatkuvaa vuosikymmenestä toiseen. Luulin vielä jokin aika sitten, että nuoret eivät ole kiinnostuneita töistäni, mutta he ovatkin erittäin kiinnostuneita vanhoista jutuista. Se on heille historiaa, ja palautetta tulee jo uudelta sukupolvelta.

Yhtään painotuotettasi ei ole julkaistu Suomessa. Oletko katkera?

– Suomalainen perustyyppi ei ehkä koskaan muutu. Suomen kansa on Saarijärven Paavoja ja muuta sellaista, enkä vaadi heitä muuttamaan. Itsekin olen aika arka julkisuudesta, en halua enkä tarvitse suurta julkisuutta. Olen löytänyt täältä ja muualta omat kannattajani. En ole homouden esitaistelija.